

www.pwc.com

Kultuuriministeeriumi IKT strateegia

2018-2022

Sisukord

001 Kultuuri-
ministeeriumi
IT valitsemisala

Ülevaade Kultuuri-
ministeeriumi IT
valitsemisala
organisatoorsest
struktuurist ja
strateegilistest
initsiatiividest, mille
järgi IT valitsemine
joondub.

002 Olulisemad
arengud IT
valitsemisalas

Ülevaade olulisematest
arengutest, mis on
toimunud KuM ja selle
valitsemisala asutuste
IT-s alates 2014.-ndast
aastast.

003 IT valitsemisala
hetke olukord

Ülevaade IT
juhtimisprotsessidest,
juhtimisobjektidest ja
seotud kuludest hetke
olukorras.

004 Strateegilised
suunad

Ülevaade peamistest
strateegilistest
suundadest IT
valitsemisalas aastateks
2018-2022.

005 Planeeritud
arendus-
projektid

Ülevaade
arendusprojektide
portfelligist, teekaardist
ja arendusprojektide
sisust.

7,0 M €

on KuM valitsemisala IT teenuste
hinnanguline iga-aastane püsikulu.

Kultuuriministeeriumi valitsemisala

Valitsemisala struktuur

Valitsemisala arengule seab Kultuuriministeeriumi arengukava 2017-2020 eesmärgi: **Tugitegevused toetavad tulemusvaldkondade eesmärkide saavutamist läbi valitsemisala tegevuste kvaliteedi ja ressursitõhususe kasvu.**

Eesmärgi saavutamiseks nähakse ette seoses infotehnoloogiaga mitmeid tegevusi. Protsesside parendamiseks ja optimeerimiseks kasutatakse IT lahendusi, et senisest paremini ja sujuvamalt teenuseid pakkuda. Infohalduse osas on suund võetud asutuste IT valitsemise küpsuse tõstmisele, mida toetatakse baas, standard ja professionaalsete teenustega. Asutuste IT-d arendatakse tihedas seoses asutuse avalike teenustega..

Kultuuriministeeriumi valitsemisalasse kuulub 52 asutust järgmises koosseisus:

- Valitsusasutused: 2
- Avalikud õiguslikud juriidilised isikud: 4
- Riigiasutused: 5
- Sihtasutused: 41

Valitsemisala asutustes on umbes 3900 töötajat.

Olulisemad arengud IT valitsemisalas

Olulisemad valitsemisala ülesed arengud (1/2)

*Perioodi 2015-2017
iseloomustab korrastatuse ja
selguse loomine, mille käigus
võeti selgelt ohjad, et saavutada
kontroll IT arengu üle.*

*Perioodi 2018-2020
iseloomustab kvaliteedihüpe ja
üleminek standarditud ja
kontrollitud lahendustele.*

- Valitsemisalas on kolm organisatsiooni, mille IT on suurem kui teistel – Kultuuriministeerium, Eesti Rahvusringhääling ja Eesti Rahvusraamatukogu.

- Kõigis neis kolmes asutuses on aastatel 2015-2016 välja töötatud IT strateegia, mida asutused on senini järginud.

1. Asutused on juurutanud **strateegilise IT juhtimise** – ühelt poolt kajastub see IT strateegia väljatöötamises. Strateegia annab pikaajalise teekava, mida mööda süstematiseeritult liikuda IT küpsuse suurendamisel ja vähendab *ad hoc* läbimõtetamata initsiatiivide hulka. Teisalt kajastub strateegiline juhtimine suurenenud koostöös äripoole ja IT vahel organisatsiooni IT investeringute tegemisel ja eelarve suunamisel. IT areneb seeläbi kooskõlas äriliste vajadustega ja toetab organisatsiooni põhitegevust.

2. IT teenuste lõimumine ja mastaabiefekti saavutamine - **Välja on töötatud ja rakendatud keskne valitsemisala infoturbe teenus**, mida saavad tarbida kõik 52 Kultuuriministeeriumi valitsemisalasse kuuluvat asutust. Hoolimata mitmest edukast rakendamisest ei ole seda kasutusele võtnud veel kõik asutused, kuna selle rakendamist mõjutab asutuste madal infoturbe teadlikkus.

Olulisemad arengud IT valitsemisalas

Olulisemad valitsemisala ülesed arengud (2/2)

- Valitsemisalas on arendusprojektide puhul enamusel juhtudel viidud läbi ärianalüüsid, mille abil hinnatakse arenduse vajalikkust ja saabuaid kasusid. Samuti on see aidanud arvesse võtta suurema ringi kasusaajate vajadusi, et tagada väärtusloome paljudele osapooltele.

3. IT teenuste lõimumine ja mastaabiefekti saavutamine - Välja töötati keskne arvutitöökohta teenus ning esimeses etapis realiseeriti see kümnes asutuses mis mõjutab enam kui 2100 arvutitöökohta, etapi realiseerimist toetas MKM. Edaspidi on plaanis ka ülejäänud 40 asutust viia üle konsolideeritud arvutitöökohta teenuse peale. Samuti jätkatakse sihtasutuste toetamist arvutitöökohta seadmete soetamisel.

4. Oluline võit on valitsemisala IT juhtimise konsolideerumine ja kesksete kompetentsikeskuste loomine. Varasemal perioodil olid valitsemisala asutused küllaltki vabad oma IT arengu suunamisel, mis päädis ebaühtlase küpsustasemega. Kultuuriministeerium on võtnud keskse rolli IT arengu koordineerimisele tagamaks ühtlane areng. Samuti on loomisel kaks kompetentsikeskust toetamaks raamatukogude ja muuseumite IT võimekust. Neis valdkondades on mitmeid asutusi ja organisatsioone, mis otseselt ei kuulu Kultuuriministeeriumi valitsemisalasse, kuid eeldavad valdkondliku nõu seda hakkavad pakkuma Eesti Rahvusraamatukogu ja Muinsuskaitseamet.

Oluline õppetund 1: Äriarhitektuurita (ja teenuste kaardistusteta) on midagi muutma minna väga raske, seega tulevikus pööratakse sellele üha rohkem tähelepanu.

Oluline õppetund 2: Asutustes on vaja tõsta targa tellija kompetentsi, kes suudab arenduspartneri töö kvaliteeti hinnata tuvastamaks vigu juba varases staadiumis.

Olulisemad arengud IT valitsemisalas

Kultuuriministeerium

Kultuuriministeeriumi IT strateegia initsiatiivid 2015

- IT valitsemisala ümberkorraldamine ja uue IT juhtimismudeli kasutuselevõtt;
- Investeeringuprioriteetide määratlemine;
- Infoturbe ja riskihalduse arendamine;
- Protsessipõhise juhtimise juurutamine;
- Professionaalsete teenuste arendamine;
- Standardteenuste arendamine;
- Baasteenuste arendamine.

Kultuuriministeeriumi IT strateegia rakendamine on olnud edukas ja väärtustloov.

Realiseeritud initsiatiivid 2015-17

Baasrahastusega:

- Ministeeriumi IT valitsemise ja haldamise juhtimissüsteem.
- IKT nõukogu eesotsas on kantsler.
- Eelarvepõhisele IT rahastamise mudelile üleminek.
- Rakendati kõikides riigi andmekogudes avaandmete nõue, täideti RIHA nõuded ning läbiti ISKE auditid.
- **Ministeerium korraldab ja tasub tsentraalse infoturbe teenuse eest.**
- Arvutitöökoha seadmete soetamine asutustele.
- KuM IT osakond on valitsemisalas eestvedaja äriarhitektuuri, teenuste ja IT arendusvõimekuse osas.
- Tarkavaraarenduste ettevalmistamisel viidi läbi ärianalüüsid.

Lisarahastusega:

- Töötati välja ja rakendati keskne arvutitöökoha teenus 10 asutuses, mis mõjutab 2100 inimest.
- Mahukate ärianalüüside puhul kaasati lisarahastus.

IT valitsemisala hetke olukord

IT valitsemisala hetke olukord

Üldine ülevaade

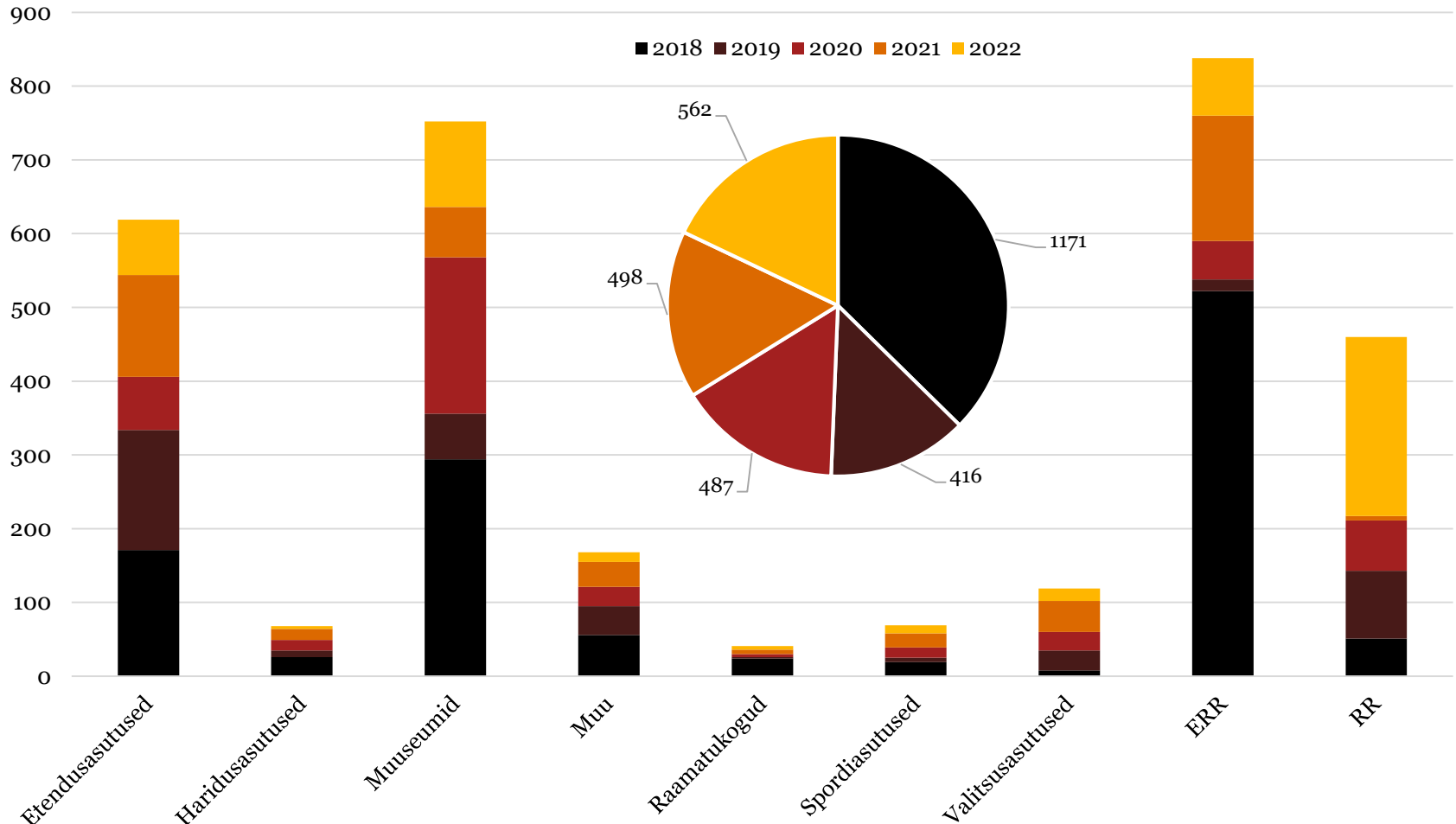
Kultuuriministeeriumi valitsemisala IT valdkonna juhtimine toimub ärilistel aluste ja mitmed initsiatiivid on suunatud paremate teenuste pakkumisele ja kvaliteedi tõstmisele.

- KuM valitsemisala IT ja infoturbe arengut juhib nõukogu kantsleri eestvedamisel ja sinna kuuluvad ka asekanclerid. IT eesmärgid tulenevad arengukavast ehk ärilistest vajadustest ning eelistatakse suure mõju ja ulatusega projekte.
- Infosüsteemide elutsükli osas jälgitakse 10+3 poliitikaid, ehk siis infosüsteemi puhul, mis on vanem kui 10 aastat hakatakse valmistama ette selle uuendamist.
- Parandatakse võimekust pakkuda e-teenuseid piiriülevalt, näiteks pakutakse ERR-i teenuseid ka mujal maailmas, näiteks Eesti telekanalite näitamine.
- Digidoci uusimate versioonide osas viiakse tööjaamad riigiasutustes vastavusse I konsolideerimise etapi käigus ning ülejäänud 40 asutus osas on eesmärk viia vastavusse konsolideerimise II etapi käigus.
- Andmete tarbijana kasutatakse X-tee v6 teenuseid Kinnistusraamatu, Rahvastikuregistri ning Aadress-andmete süsteemi puhul. Kõikide keskkete lahenduste puhul on eesmärk tagada vajaminevad nõuded.
- Kõikides RIHA-sse kuuluvates andmekogudes on tagatud avaandmete nõue, samuti on need leitavad avaandmete portaalis. 100 % andmetest on avaandmed.
- Kultuuriministeerium uurib võimalusi pilvetehnoloogia kasutuselevõtuks, et tagada teenuste osutamisel suurem sõltumatus ja paindlikkus.
- Ligi 1/2 Kultuuriministeeriumi valitsemisala serveritest on vanemad kui viis aastat ja vajavad väljavahetamist. Võrreldes varasema perioodiga on olukord paranenud.
- KuM korraldab ümber arhiveerimise põhimõtteid. Valmistatakse ette pikaajalise säilitamise infosüsteemi ärianalüüsi, mis aitab valitsemisala asutustel arhiiviväärtuslikku ainet pikaajaliselt säilitada. Samuti soovitakse kasutajatele pakkuda ligipääsu arhiiviväärtuslikule ainesele läbi iseteeninduse, ja seda operatiivandmete tasemel.

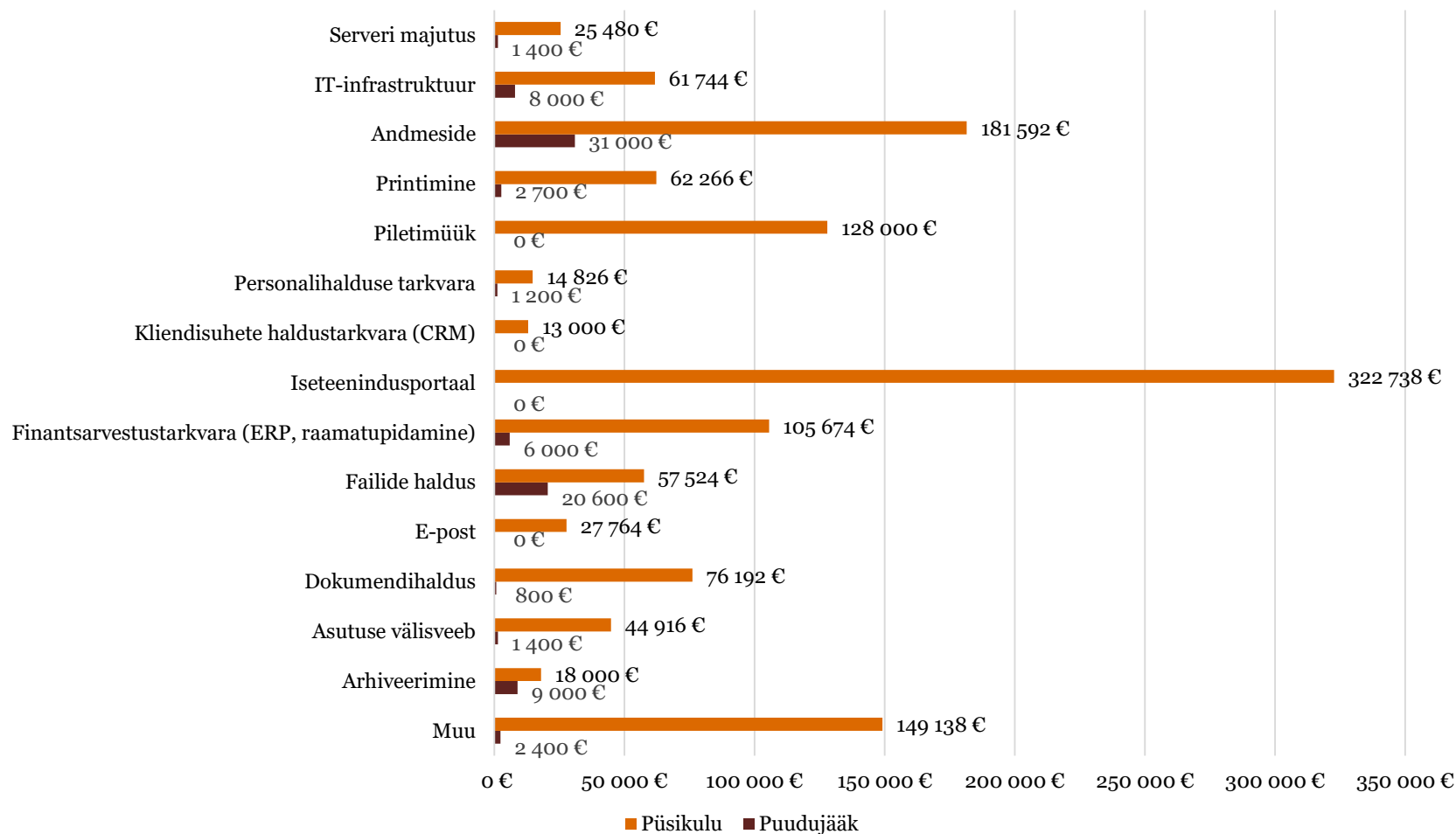
IT valitsemisala hetke olukord

Arvutite vanuseline jaotus uuendamisvajaduse järgi

IT valitsemisala hetke olukord

IT-teenuste kulud ja puudujääk (ilma ERR ja RR)

IT valitsemisala hetke olukord

IT-teenuste kihtide kulud ja puudujääk (ilma ERR ja RR)

Arvutitöökohad	Kulu: €1 779 030	Puudujääk: €1 575 100
Kasutajaliides	Kulu: €367 654	Puudujääk: €1 400
Rakendused ja andmebaasid	Kulu: €1 199 400	Puudujääk: €108 800
Platvormid ja virtuaalserverid	Kulu: €18 000	Puudujääk: €9 000
Serverid	Kulu: €57 524	Puudujääk: €20 600
Võrk ja IT-infrastruktuur	Kulu: €268 816	Puudujääk: €40 400
Muu	Kulu: €149 138	Puudujääk: €2 400

IT valitsemisala hetke olukord

Peamised IT-puudujäägid

Peamised puudujäägid äriteenustes

Äriteenuste osas toodi peamiste puudujääkidenä välja, et:

- Tarkvarad on aeglased.
- Funktsionaalsus ei ole piisav.
- Tehnoloogia on aegunud ning teeb ärilistele vajadustele vastamise kalliks.

Peamised puudujäägid riistvaras

Riistvara osas toodi peamiste puudujääkidenä välja, et:

- Arvutid, printerid ja monitorid on moraalselt vananenud, mistõttu on nad aeglased ning ei rahulda töökohtade vajadusi.
- Seadmetel esineb ühilduvusprobleeme.

Vananenud tehnikaga või rakendustega töötamine muudab kasutajate töö ebaefektiivsemaks, mistõttu tuleb antud puudujääkidele tähelepanu pöörata.

IKT strateegilised suunad aastateks 2018-2022

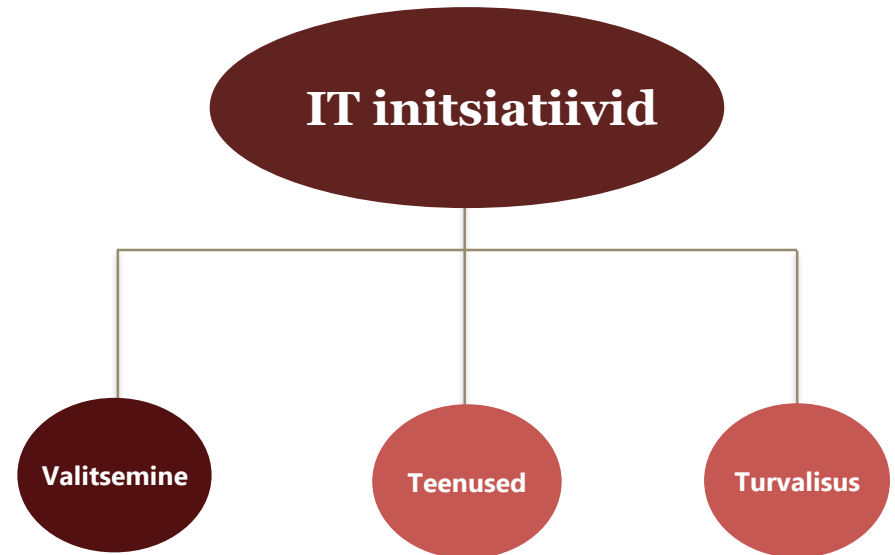
KuM valitsemisala IKT korrastamise teekaart

IKT strateegilised suunad aastateks 2018-2022

IT strateegilised initsiatiivid - valitsemine

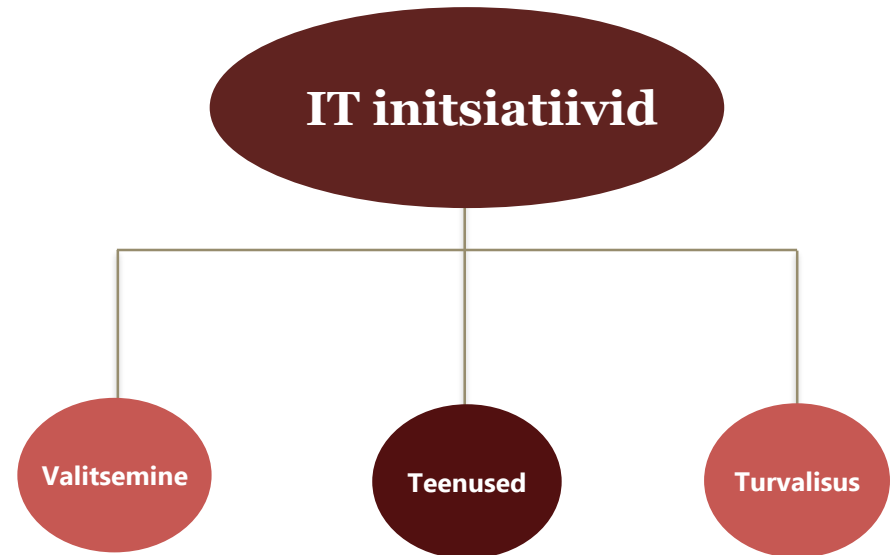
- Valitsemise valdkonna initsiatiivideks on:
  - IKT valitsemise ümberkorraldamine;
  - uue juhtimismudeli kasutuselevõtt;
  - IT eelarve ja planeerimise põhimõtete muutmine;
  - Protsessipõhise juhtimise propageerimine.
- Lisaks on planeeritud koostada **investeeringute tasuvuse analüüs**, mis on vajalik hindamiseks, millal ei ole enam mõistlik investeerida.
- Kultuur 2030 arengukava loomise protsessi raames luuakse **värskendus IT strateegiale**, et tagada valdkonna erinevate suundade toetamine IT ja innovatsiooni vaates. Sellega viiakse äri ja IT sünergia uuele tasemele.

IKT strateegilised suunad aastateks 2018-2022

IT strateegilised initsiatiivid - teenused

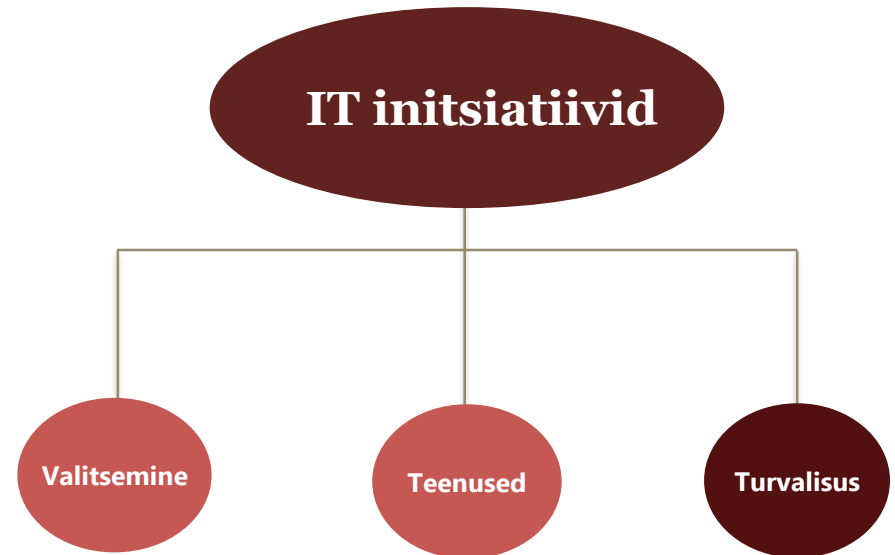
- Teenuste valdkonna peamiseks initsiatiivideks on standardteenuste, professionaalsete teenuste ja baasteenuste **disainimine ja arendamine**, mille eesmärgiks on ühtlustada teenuste tasemeid ning luua uut väärtust.
- Lisaks töökoha teenuste konsolideerimisele saab kaaluda **muude IT teenuste konsolideerimist**. Sõltuvalt sisulistest vajadustest saab kaaluda IaaS, PaaS ja SaaS mudelite kasutamist konsolideerimisel (nt infrastruktuuri ja serverite baasteenused).
- Esimeste aastate prioriteediks on iga valdkonna suuremate **ärianalüüside ja realisatsioonide toetamine**.
- Lisaks on planeeritud korrastada **RIHA andmekogude registreerimine**, mille raames selgitatakse välja hetkeolukorra puudujääk ning asutuste, sihtasutuste ja avalik-õiguslike asutuste kohustused, misjärel korrastatakse olemasolevad ja lisatakse uuendatud andmed.
- Teenuste kvaliteedi tõstmiseks ja hindamiseks on planeeritud kasutajaliidesega projektides läbi viia **UX testimisi**.

IKT strateegilised suunad aastateks 2018-2022

IT strateegilised initsiatiivid - turvalisus

- Turvalisuse valdkonna peamiseks initsiatiivideks on **infoturbe teenuse disainimine** ning selle laiendamine kogu valitsemisalale.
- Samuti on planeeritud teenuste edasiarendamine ja disainimine asutuse varade vaatest. Lisaks pööratakse tähelepanu **kesksele võrgumonitoringule** ning **turvatestimistele**.
- **Küberjulgeoleku seaduse** mõjuanalüüsis toodi välja, et:
  - Seadus omab mõju enamikule Kultuuriministeeriumi haldusala asutustele, millest tulenevalt on selle rakendamise eelduseks kõikide asutuste IKT baas- ja rakendusteenuste korrastamine, milleks hetkel on vahendid eraldatud ainult 11 asutuse IKT baasteenuste tagamiseks püsikuluna kuni 2022 aastani.
  - Seaduse rakendamiseks on vaja täiendavaid vahendeid ülejäänud 41 asutuse korrastamiseks.
  - Nende baas- ja standardteenuste korrastamiseks on esitatud MKM-i lisataotlus 1,53M EUR/aastas püsikuluna ning alates aastast 2022 kõik 52 asutust kokku 3,34M EUR/aastas püsikuluna.

IKT strateegilised suunad aastateks 2018-2022

Kultuuriministeeriumi initsiatiivid

Planeeritud initsiatiivid 2018+

Baasrahastusega:

- RR saab 500+ raamatukogule e-teenuste kompetentsikeskuseks.
- Muinsuskaitseamet saab kompetentsikeskuseks muuseumitele.
- Avalik-õiguslike asutustele ning riigiasutustele koostatakse **IT ja äriteenuste portfelliid**.
- Toetatakse sihtasutusi arvutipargi uuendamisel ja seadmete soetamisel. Eesmärgiks saavutada tulemus, kus enamuse arvuteid ei ole vanemad kui viis aastat.
- 2018.a alustatakse teenuspõhise ja protsessipõhise ning tegevuspõhise eelarvestamise juhtimise juurutamisega.
- Ühtne digihoidla kõikidele muuseumidele.
- GDPR „tervisekontrolli“ läbiviimine.

Planeeritud initsiatiivid 2018+

Lisarahastusega seotud plaanid 2018-20:

- Taotletakse MKM-ilt vahendeid **II etapi baas- ja standardteenuste konsolideerimiseks**, mis mõjutab 40 asutust. Lisaks on planeeritud ka rakenduste poole konsolideerimine.
- SF vahenditega läbiviidavad projektid: Etendusasutuste ressursiplaneerimise infosüsteem, piletimüügisüsteem, MUIS 2.0, e-väljaannete laenutuskeskkond, kirjastajaportaali arendus, RR digitaalarhiiv ja kultuuripärandi digiteerimine (nimekiri ei ole lõplik).

IKT strateegilised suunad aastateks 2018-2022

ERR ja RR initsiatiivid

Eesti Rahvusringhäälingu planeeritud initsiatiivid 2018+

Baasrahastusega:

- ERRi IT juhtkomitee asub haldama pikaajalist tehnoloogia arengut.
- Dokumenteeritakse IKT kompetentsiprofiilid.
- Jätkub ERRi riistvaraprofiilide koostamine.
- Talitlusteenuste puhul jätkatakse kasutajate vajaduste analüüsimisega ja IT vahenditega toetamist arendatakse edasi.
- Rahvusvaheliselt tunnustatud protsesshaldusstandarditele ülemineku ettevalmistustööd.
- Talitluskriitiliste süsteemide arendustööde lõpule viimine Arendusosakonna poolt ja halduse üleandmine IT-osakonnale.
- Väljast ostetavate litsentside ja tarkvarade tugiteenuste poliitikate üle vaatamine ja ostetavate teenuste vastavusse viimine tegelikult vajaminevate ja saadava teenusega.

Lisarahastusega:

- IT strateegia järjepidev uuendamine, ning lisandub uus initsiatiiv: Talitlusteenuste järjepidevuse tagamine, kus on kaks tegevust: 1) Infoturbe tõstmine 2) ERR-i arhiiviteenuse kasutuskihhi arendamine, mis võimaldab paremini kasutada arhiivimaterjali saadete tootmiseks ja arhiivimaterjali hävimise riski maandamiseks.
- Korrastatakse ERR-i sisuloome väärtusahel.
- IKT teenuste kirjeldused ja SLA-d on valmimas, millele järgneb nende korralduse parendamine.
- ERRi IKT teenustele teenustasemete (SLA) määratlemine ja vajadusel kõrgemate teenustasemete ettevalmistamine.
- Baasteenuste, standardteenuste ja professionaalsete teenuste arendamine.
- ERR-i IT arhitektuuri väljatöötamine ja korrastamine.
- ERRi avaliku teenuse riskisutuse ärianalüüsi teostamine.

Eesti Rahvusraamatukogu planeeritud initsiatiivid 2018+

- Minnakse üle teenuspõhisele juhtimisele.
- Sihiks võetud ITs targa tellija roll, et kompetentsikeskusena esindada ja teenindada raamatukogusid üle Eesti.
- Ei soovita saavutada arendussuutlikkust, kuid on vajalik, et organisatsioonis oleks projektijuht, analüütik, arhitekt, testijuht.
- Tunnetus on, et 200 000 € aastas struktuurne eelarve puudujääk IT-poolle pealt. Kvaliteetse IT-ressursi saamiseks on vaja täiendavat rahastust ka palkadele.

IKT strateegilised suunad aastateks 2018-2022

Jätkusuutlikkus

Kultuuriministeeriumi valitsemisala IT valdkonna eesmärgiks on tagada jätkusuutlikkus ka perioodil 2018-2022 läbi kesksete lahenduste loomise.

- KuM valitsemisala IT valdkonna peamised kokkuhoiukohad tulenevad olemasolevatest kesketest lahendustest ning uute lahenduste loomisest.
- Konsolideerimise osas on läbiviimisel KuM valitsemisala baasteenuste konsolideerimine kahes etapis. Esimese etapi baasteenuste konsolideerimisega on jõutud lõpule.
- Erinevate dokumendihaldussüsteemidega on planeeritud ette võtta kesksetele lahendustele üleviimine. 2/3 asutustest juba kasutavad keskeid dokumendihaldussüsteeme.
- Konsolideerimise käigus ühtlustatakse ja korrastatakse litsentside poolt, et olemasolevate litsentside arv oleks optimaalne.
- Ühekordse andme küsimise põhimõttest peetakse valitsemisalas kinni. Uute arendustega on see põhimõtte sees sh analüüsitakse neid kohti.
- KuM valitsemisalas tehakse koostööd ka teiste asutuste ja valdkondadega. Hetkel on suurim koostöö HTM-ga digimise valdkonnas.
- Peale SF vahendite realiseerimist on planeeritud valitsemisalas jätkusuutlikkus tagada läbi selle, et asutuste juhid võtavad kohustuse jätkusuutlikkus tagada.
- Püsikulu pärast SF realiseerimist on keeruline hetkel hinnata, kuna see oleneb SF realiseerimise taotlustest.
- Hooldus-, ülalpidamis- ja väikearenduste kulud kaetakse RES lisataotlustest ning asutuste eelarvelistest vahenditest.